

Vergaderjaar 2012–2013

33 605 IXB

**Jaarverslag en slotwet Ministerie van Financiën
2012**

Nr. 4

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

Wetsartikelen 1 en 2

De begrotingsstaten die onderdeel uitmaken van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 1, derde lid, van de Comptabiliteitswet 2001 elk afzonderlijk bij de wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2012 wijzigingen aan te brengen in:

- a. de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Financiën (IXB);
- b. de begrotingsstaat inzake de baten-lastendienst Domeinen Roerende Zaken van het Ministerie van Financiën;
- c. de begrotingsstaat inzake de baten-lastendienst Rijksvastgoed- en Ontwikkelingsbedrijf van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

Omdat het Rijksvastgoed- en ontwikkelingsbedrijf sinds het aantreden van het Kabinet-Rutte II onder de verantwoordelijkheid valt van de Minister voor Wonen en Rijksdienst, wordt dit wetsvoorstel mede namens die minister ondertekend.

De minister van Financiën,
mede namens de Minister voor Wonen en Rijksdienst,
J.R.V.A. Dijsselbloem

B. BEGROTINGSTOELICHTING

I. Toelichting departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Financiën

Slotwetmutaties worden toegelicht voorzover deze op artikelniveau groter zijn dan 5% van het beschikbare bedrag na de supplettoire begroting samenhangend met de najaarsnota en daarnaast groter zijn dan € 2,5 mln.

Per artikel wordt op de belangrijkste onderdelen een toelichting gegeven (waardoor de som van de afzonderlijke artikelonderdelen kan afwijken van het artikel totaal).

Beleidsartikel 1 Belastingen

Uitgaven (+ € 60,7 mln.) en verplichtingen (+ € 149,0 mln.)

Voor een toelichting op de verplichtingen wordt verwezen naar de toelichting op de uitgaven. Het verschil tussen het totaal van de gerealiseerde verplichtingen en de gerealiseerde uitgaven wordt verklaard door een hogere stand van de openstaande betalings- en garantieverplichtingen ultimo 2012.

Apparaatsuitgaven (+ € 12,1 mln.)

Het apparaatsbudget is verdeeld naar de categorieën eigen personeel, inhuur externen, ICT en bijdragen SSO's. De realisatie van de apparaatsuitgaven van de Belastingdienst is per saldo € 12 mln. hoger. Dit wordt grotendeels verklaard door hogere uitgaven als gevolg van verrichtingen voor derden waar hogere ontvangsten tegenover staan (zie ook toelichting ontvangsten).

Heffing- en invorderingsrente (+ € 49,7 mln.)

De hogere uitgaven worden veroorzaakt door het vaststellen van de definitieve verdeelsleutels (en bijbehorende verrekening met de sociale fondsen).

Vergoeding proceskosten (+ € 0,3 mln.)

Er is meer gebruik gemaakt van de vergoedingsregeling voor proceskosten dan oorspronkelijk geraamd.

Overige programma-uitgaven (– € 1,4 mln.)

Een deel van het budget voor (kleine) onvoorziene uitgaven is in 2012 niet aangesproken

Ontvangsten (– € 3,1 mld.)

Belastingontvangsten (– € 3,2 mld.)

Met ingang van de Miljoenennota 2005 worden de belastingontvangsten toegelicht in de Voorjaarsnota, Najaarsnota en het Financieel Jaarverslag van het Rijk.

Voor een toelichting op de mutaties in de afdracht van het Gemeente- en Provinciefonds, het BTW- compensatiefonds en het BES- fonds wordt verwezen naar de slotwetten van de betreffende fondsen.

De aansluiting met de bedragen in het jaarverslag IXB 2012 (beleidsartikel 1, tabel budgettaire gevolgen van beleid) is als volgt:

Tabel: aansluiting met jaarverslag, beleidsartikel 1 (x € 1000)

	Stand ontwerpbe- groting	Stand 1ste supplettoire begroting	Stand 2de supplettoire begroting	Mutaties slotwet	Realisatie 2012
Totaal belastingontvangsten	139.639.687	133.545.356	130.738.209	- 2.877.186	127.861.023
-/- Afdracht Gemeentefonds	- 18.334.127	- 18.472.834	- 18.481.681	- 18.607	- 18.500.288
-/- Afdracht Provinciefonds	- 1.116.489	- 1.185.253	- 1.372.048	- 247.477	- 1.619.525
-/- Afdracht BTW-Compensatiefonds	- 3.123.921	- 3.069.276	- 2.650.835	- 13.937	- 2.664.772
-/- Afdracht BES-fonds		- 33.432	- 35.593	- 2.951	- 38.544
Belastingontvangsten IXB	117.065.150	110.784.561	108.198.052	- 3.160.158	105.037.894

Niet-belastingontvangsten (+ € 101,3 mln.)

Heffing- en invorderingsrente (+ € 62 mln.)

De hogere ontvangsten worden veroorzaakt door het vaststellen van de definitieve verdeelsleutels (en bijbehorende verrekening met de sociale fondsen).

Opbrengst boetes en schikkingen (+ € 19,3 mln.)

De hogere ontvangsten zijn het gevolg van het vaststellen van de definitieve verdeelsleutels (en bijbehorende verrekening met de sociale fondsen) en hoger dan oorspronkelijk geraamde opbrengsten als gevolg van controles op het Eurovignet (vrachtwagens).

Kosten vervolging (+ € 14,1 mln.)

Deze meerontvangsten worden met name veroorzaakt door een toename van het aantal getekende dwangbevelen.

Apparaatsontvangsten (+ € 6 mln.)

De apparaatsontvangsten vloeien voort uit werkzaamheden voor derden. De gerealiseerde ontvangsten zijn in 2012 € 6 mln. hoger. Hiertegenover staan hogere apparaatsuitgaven.

Beleidsartikel 2 Financiële markten

Verplichtingen (- € 1,01 mld.)

Garantieregeling bancaire leningen (- € 1,0 mld.)

Door de afkoop van een deel van de Staatsgarantie door Achmea aan het eind van het jaar (27 december 2012) zijn de garanties naar beneden bijgesteld. Daarnaast is ook nog sprake van een wisselkoerseffect van circa € 342 mln.

Uitgaven (- € 0,9 mln.)

Muntcirculatie (- € 0,9 mln.)

Er zijn minder circulatiemunten aangemaakt dan begroot waardoor er ook minder muntmetaal hoeft te worden aangekocht. Ook de oplagen van de bijzondere munten lagen lager dan begroot, hetgeen eveneens betekent dat er minder muntmetaal benodigd was.

Ontvangsten (+ € 31,7 mln.)

Ontvangsten muntwezen (– € 3,4 mln.)

Doordat er minder munten door verzamelaars zijn gekocht dan begroot, zijn de ontvangsten lager dan geraamd.

Toename munten in circulatie (+ € 58,5 mln.)

Er zijn meer munten in omloop gebracht dan dat er uit omloop terugkwamen, waardoor het aantal munten in circulatie is toegenomen. Deze toename heeft geleid tot netto inkomsten gelijk aan de nominale waarde van de munten. Door in te teren op de aanwezige voorraad munten, heeft de toename van het aantal munten niet tot hogere productiekosten geleid.

Overige programma ontvangsten: (– € 24,1 mln.)

Deze mutatie wordt nagenoeg geheel veroorzaakt door het niet ontvangen van het Nederlandse aandeel uit de boedel van de Bank Nederlandse Antillen (BNA). Bij de staatkundige hervormingen (10-10-10) was afgesproken dat Nederland uit de boedel van de BNA het BES-deel – het huidige Caribisch Nederland – (ca. € 25 mln.) zou ontvangen. Ondanks herhaaldelijk verzoek is nog niets ontvangen. De verwachting is dat de boedel in 2013 zal worden ontvangen.

Beleidsartikel 3 Financieringsactiviteiten publiek-private sector

Verplichtingen (– € 183,5 mln.)

Uitvoeringskosten staatsdeelnemingen (– € 5,7 mln.)

Nozema is in 2006 door de staat verkocht. Bij die verkoop heeft de staat aan de kopende partij een aantal garanties en vrijwaringen afgegeven. Met de uitbetaling van de vennootschapsbelasting (zie ook de uitgaven), zijn de verplichtingen die voortvloeiden uit de afgegeven garanties en vrijwaringen komen te vervallen.

Regeling BF (– € 1,6 mln.)

In het kader van het afbeheer van de BF-portefeuille, is een deel van de afgegeven verplichtingen komen te vervallen.

IABF Meerjarenverplichting (– € 176,3 mln.)

De realisatie in 2012 is lager dan de vastgestelde begroting doordat de rentevergoeding over 2012 lager was dan in de raming. Daarnaast is de omvang van de verplichting in euro afgenomen door de appreciatie van de euro ten opzichte van de dollar in 2012.

Uitgaven (+ € 50,5 mln.)

Uitvoeringskosten staatsdeelnemingen (– € 2,5 mln.)

De kosten voor de inhuur van extern advies zijn lager dan geraamd. Dit had te maken met het (tijdelijk) stopzetten van de voorbereidingen ten aanzien van de (deel)privatiseringen van Tennet en de Gasunie. Ook zijn de kosten voor de inhuur van extern advies in het kader van de kredietcrisis meegevallen. Er zijn minder kosten gemaakt dan voorzien met betrekking tot de procedures die naar aanleiding van de nationalisatie van Fortis/AA door verschillende partijen tegen de staat waren aangespannen.

Illiquid Assets Back-up Facility (IABF) (+ € 53,3 mln.)

De funding fee is hoger dan geraamd. Dit is gevolg van de hogere dan geraamde ontvangsten op de Alt-A portefeuille (zie toelichting bij ontvangsten) en doordat elke dollar die binnenkomt, gebruikt wordt om versneld te voldoen aan de verplichting.

Ontvangsten (+ € 80,5 mln.)

NLFI (– € 1,6 mln.)

De op basis van de begroting 2012 van NLFI aan ASR doorbelaste kosten worden in 2013 ontvangen.

Dividend staatsdeelnemingen (+ € 27,8 mln.)

De dividendontvangsten zijn hoger uitgevallen dan geraamd. Dit wordt veroorzaakt door een UCN uitgekeerd interim-dividend over het boekjaar 2012.

IABF portefeuille ontvangsten (+ € 55,7 mln.)

De ontvangsten uit de portefeuille zijn in 2012 hoger dan geraamd doordat de gerealiseerde verliezen in 2012 lager waren dan de verliezen waarmee in de raming voor 2012 rekening was gehouden.

Beleidsartikel 4 Internationale financiële betrekkingen

Verplichtingen (– € 2,5 mld.)

Lening Griekenland (– € 1,51 mld.)

Het resterende deel van het bilaterale leningprogramma dat in 2010 aan Griekenland is toegezegd is begin 2012 overgeheveld naar het European Financial Stability Facility (EFSF). De bilaterale leningen die in 2012 en 2013 verstrekt zouden worden door Nederland komen hiermee te vervallen. Hierdoor vervalt ook de betalingsverplichting die was opgenomen in de begroting.

DNB IMF en BIS (– € 825,8 mln.) & (– € 113,5 mln.)

De mutatie voor de garantie aan DNB bestaat uit twee delen: een neerwaartse bijstelling van € 825,8 mln. in verband met wisselkoerseffecten en een afboeking van € 113,5 mln. met betrekking tot de garantie BIS omdat deze niet is geëffectueerd.

Multilaterale Ontwikkelingsbanken en -fondsen (– € 62,7 mln.)

De aanpassing van de verplichtingen wordt voornamelijk veroorzaakt door wisselkoersbijstellingen van garanties aan de Wereldbank.

Ontvangsten (+ € 5,5 mln.)

Rente Lening Griekenland (+ € 5,5 mln.)

De voornaamste reden voor het bijstellen van de ontvangsten van de lening aan Griekenland is een eenmalig correctie voor de retroactieve renteverlaging door minder rentevergoeding van Griekenland aan de lidstaten uit te keren. Door consolidatie van de leningen vallen de

ontvangsten hoger uit. De bijbehorende uitgaven waren reeds opgenomen in de Begroting

Beleidsartikel 5 Exportkredietverzekering en investeringsgaranties

Verplichtingen (– € 7,7 mld.)

Garantieplichting exportkredietverzekering (– € 7,1 mld.)

Het garantieplafond voor de EKV bedraagt in 2012 € 10,0 mld. In 2012 is er voor € 12,6 mld. aan nieuwe verplichtingen aangegaan en is € 9,7 mld. aan verplichtingen vervallen. In 2012 bedraagt het saldo van nieuwe en vervallen garanties € 2,9 mld. Deze mutatie betreft het afboeken van het restant deel van het verplichtingenplafond.

Garantieplichting Regeling Investerings (– € 474,3 mln.)

Het jaarlijkse plafond voor de Regeling Investerings bedraagt € 453,8 mln. In 2012 is er voor € 13,8 mln. aan nieuwe verplichtingen aangegaan en is € 34,3 mln. aan verplichtingen vervallen. In 2012 bedraagt het saldo van nieuwe en vervallen garanties – € 20,5 mln. Deze mutatie betreft het afboeken van het restant deel van het verplichtingenplafond.

Garantieplichting Multilateral Investment Guarantee Agency (MIGA) (– € 150,0 mln.)

Het jaarlijkse plafond voor de MIGA bedraagt € 150 mln. In 2012 is er geen beroep gedaan op de MIGA faciliteit.

Uitgaven (– € 3,2 mln.)

Schade-uitkering EKV (– € 2,3 mln.)

De schade-uitkeringen zijn lager uitgevallen dan de raming. De schadedreigingen hebben zich in 2012 in mindere mate dan begroot gematerialiseerd.

Ontvangsten (+ € 38,2 mln.)

Premies EKV (+ € 3,6 mln.) In 2012 is de vraag naar exportkredietverzekeringen weer aangetrokken. Dit heeft ertoe geleid dat er meer premieinkomsten zijn gerealiseerd dan verwacht.

Schaderestituties EKV (+ € 35,1 mln.)

Ondanks de moeilijke periode die de wereldeconomie doormaakt is de provenustroom boven verwachting goed op gang gebleven. Hierdoor zijn de schaderestituties hoger uitgekomen dan geraamd.

Beleidsartikel 6 BTW-compensatiefonds

Verplichtingen, uitgaven en ontvangsten (+ € 13,9 mln.)

Bijdrage aan gemeenten & bijdrage aan provincies

Op basis van de cijfers van de Belastingdienst is de realisatie van het BTW-compensatiefonds hoger dan de raming bij 2e suppletioire begroting, De verklaring is dat gemeenten, provincies en Wgr-plusregio's ca. € 14 mln. meer hebben gedeclareerd dan bij Najaarsnota werd geraamd.

Beleidsartikel 7 Beheer materiële activa

Uitgaven (+ € 1,2 mln.) Verplichtingen (+ € 1,5 mln.)

Voor een toelichting op de verplichtingen wordt verwezen naar de toelichting op de uitgaven. Het verschil tussen het totaal van de gerealiseerde verplichtingen en de gerealiseerde uitgaven wordt verklaard door een hogere stand van de openstaande betalings- en garantieverplichtingen ultimo 2012.

Anticiperende aankopen en gebiedsontwikkeling (– € 4,6 mln.)

In 2012 is geen beroep gedaan op de leenfaciliteit anticiperende aankopen.

Onderhouds- en beheerskosten (+ € 0,8 mln.)

De beheerskosten overstijgen het kader (+ € 2,4 mln.). In het laatste kwartaal 2012 hebben diverse onvoorziene beheeruitgaven plaatsgevonden, zoals bodemsaneringskosten en tijdelijk beheerskosten (bewaking en energie). Hiernaast is er een onderschrijding in de kapitaalinvesteringen en plankosten (– € 1,6 mln.).

Zakelijke lasten (+ € 5,3 mln.)

De uitgaven waterschapslasten overschrijden het kader (+ € 0,8 mln.). Hiervan wordt € 0,5 mln. doorbelast naar de eindgebruiker en komen onder de ontvangsten weer terug. De OZB en overige gemeentelasten overschrijden het kader (+ € 4,5 mln.). Dit betreft grotendeels de uitvoering van het centrale loket.

Ontvangsten (+ € 8,5 mln.)

Vervreemding DRZ (+ € 0,8 mln.)

De verkoopopbrengsten van DRZ zijn hoger door zowel een hoger aantal verkopen als door een hogere gerealiseerde gemiddelde prijs.

Vervreemding RVOB (+ € 4,7 mln.)

De agrarische verkopen zijn hoger uitgevallen (+ € 2,3 mln.). Dit betreft de verkoop van verpachte agrarische grond te Bergharen-Ewijk (€ 1,4 mln.) en overdracht van gronden te Zeewolde aan Defensie (€ 0,7 mln.). De overige verkopen IX-B zijn hoger uitgevallen (+ € 1,3 mln.). Het betreft met name de verkoop van een tweetal bedrijventerreinen. De ontvangsten van agrarisch verrekenbedingen / anti-speculatiebedingen zijn hoger uitgevallen (+ € 1,1 mln.). Voor een groot deel betreft het afrekenbedingen van windmolens.

Ingebruikgevingen RVOB (+ € 3,7 mln.)

De ontvangsten pacht,erfpacht en opstal zijn hoger uitgevallen (+ € 4,1 mln.). Naast hogere opbrengsten als gevolg van de pachtprijsherziening zijn in het laatste trimester diverse windturbineparken gerealiseerd. De ontvangsten ingebruikgevingen benzinstations zijn lager uitgevallen (– € 1 mln.). De realisaties ontvangsten Onbeheerde nalatenschappen overschrijden het kader (+ € 0,7 mln.).

Niet-beleidsartikel 8 Centraal Apparaat

Verplichtingen (– € 24,7 mln.)

Eigen personeel (– € 12,7 mln.)

Voor een toelichting op het verschil tussen de verplichtingen en de 2^e suppletoire begroting wordt verwezen naar de toelichting op de uitgaven. Het verschil tussen de totalen van de gerealiseerde verplichtingen en de gerealiseerde uitgaven wordt verklaard door de stand van de openstaande betalingsverplichtingen ultimo 2012. De verplichtingen hangen samen met de uitgaven.

Uitgaven (– € 18,2 mln.)

Eigen personeel (– € 12,8 mln.)

De mutatie wordt voornamelijk verklaard door lagere uitgaven op eigen personeel dan begroot. Bij diverse directies en de Auditdienst Rijk (ADR) zijn vacatures niet vervuld door het voorsorteren op krappere budgetten in 2013. Dit heeft tevens tot gevolg lagere uitgaven aan personeelsgerelateerde uitgaven zoals reiskosten. Daarnaast is er minder inhuur van externen vanwege vertraging in ICT projecten, zoals een uniform auditmanagementsysteem voor de ADR en een departementsbreed uniform document management systeem.

Niet beleidsartikel 10 Nominaal en onvoorzien

Uitgaven en verplichting (– € 4,1 mln.)

Nominaal en onvoorzien (– € 4,1 mln.)

De post onvoorzien was geraamd om onzekere ontwikkelingen op te vangen. Dit bedrag was dit jaar niet noodzakelijk voor specifieke problematiek binnen de begroting IXB.

II. Toelichting begrotingsstaat inzake de baten-lastendiensten

Domeinen Roerende Zaken

Suppletoire begroting 2012 (slotwet)

Exploitatieoverzicht: Opbouw vanaf de stand ontwerpbegroting naar de stand van de slotwet

Gespecificeerde verantwoordingsstaat 2012 (x € 1.000)

	(1)	(2)	(3)=(2)–(1)
Omschrijving	Oorspronkelijk vastgestelde begroting	Realisatie 2012	slotwetmutaties (+ of –)
Baten			
Omzet moederdepartement	150	151	1
Omzet overige departementen	16.758	17.763	1.005
Omzet derden	2.735	2.781	46
Rentebaten	30	63	33
Vrijval voorzieningen	100	299	199
Bijzondere baten		355	355
Totaal baten	19.773	21.412	1.639

	(1)	(2)	(3)=(2)-(1)	
Omschrijving	Oorspronkelijk vastgestelde begroting	Realisatie 2012	slotwetmutaties (+ of -)	
Lasten				
Apparaatskosten				
-	Personele kosten	5.958	5.248	- 710
	• eigen personeel	5.858	5.168	- 690
	• externe inhuur	100	79	- 21
-	Materiële kosten	13.127	12.383	- 744
	• waarvan ICT	750	1.103	353
Afschrijvingskosten				
-	Materieel	604	464	- 140
-	Immaterieel	83	130	47
Overige lasten				
-	Dotaties voorzieningen	0	930	930
-	Rentelasten	0	4	4
-	Bijzondere lasten	0	1.232	1.232
Totaal lasten	19.772	20.390	618	
Saldo van baten en lasten	1	1.021	1.020	

Toelichting

Baten

Vrijval Voorziening (+ € 0,2 mln.)

In 2012 valt een drietal voorzieningen (gedeeltelijk) vrij, voor per saldo € 0,3 mln. waar € 0,1 mln. was begroot. Zie ook het voorzieningenoverzicht bij de toelichting op de balans.

Bijzondere Baten (+ € 0,4 mln.)

De resterende € 0.2 mln. van het budget voor het Sociaal Flankerend Beleid uit 2011 valt vrij in 2012. Daarnaast heeft DRZ € 0,2 mln. ontvangen voor de verkoop van activa in 2011.

Lasten

Personele Lasten (- € 0,7 mln.)

Lagere personele lasten dan begroot wordt veroorzaakt door:

- Lagere personele lasten door minder fte's bij de opstart van het proces landelijke ontmanteling en vernietiging hennepkwekerijen - € 0,6 mln.
- Minder opleidingskosten dan begroot - € 0,1 mln.

Afschrijvingskosten (- € 0,1 mln.)

De lagere afschrijvingskosten worden veroorzaakt door het uit- en/of afstellen van geplande investeringen. Dit is met name het geval bij kantoormachines en voertuigen.

Dotaties voorziening (+ € 0,9 mln.)

De toename van de dotaties wordt veroorzaakt door een voorziening voor de «freeze» van de gebruikersvergoeding RGD voor Bleijswijk ad € 0.9 mln. Zie ook het voorzieningenoverzicht bij de toelichting op de balans.

Bijzondere Lasten (+ € 1,2 mln.)

De bijzondere lasten bestaan uit de volgende mutaties:

1. De reservering van het efficiencyresultaat OM € 0,6 mln.
2. De reservering van het resultaat Rijksmarktplaats € 0,6 mln.

Balans per 31 december 2012

(x € 1.000)

Omschrijving	Balans per 31-12-2012	Balans per 31-12-2011
Activa		
Immateriële activa	265	110
Materiële activa	0	
– Grond en gebouwen	826	776
– Installaties en inventarissen	555	582
– Overige materiële vaste activa	503	519
Voorraden	0	0
Debiteuren	374	440
Nog te ontvangen	2.246	802
Liquide middelen	5.008	6.226
Totaal activa	9.777	9.455
Passiva		
Eigen vermogen		
– Exploitatie reserve	774	741
– Onverdeeld resultaat	1.021	2.597
Voorzeningen	2.773	2.201
Crediteuren	407	1.162
Nog te betalen	4.802	2.754
Totaal passiva	9.777	9.455

Toelichting

Ontwikkeling eigen vermogen per 31 december 2012 (€ 1,8 mln.)

Domeinen Roerende Zaken (DRZ) heeft in het boekjaar 2012 een netto-resultaat van € 1,0 mln. geboekt. Het verschil tussen het toegestaan Eigen Vermogen (5% van de gemiddelde omzet van de afgelopen 3 jaar: € 0,9 mln.) en het aanwezige Eigen Vermogen (€ 1,8 mln.) wordt uitgekeerd aan het moederdepartement. De afroming bedraagt € 0,9 mln.

Voorzeningen (€ 2,8 mln.)

Onder de post Voorzeningen staan opgenomen in rechte afdwingbare verplichtingen per rapportage datum waarbij uitstroom van middelen waarschijnlijk is en waarvan de waarde betrouwbaar is in te schatten.

Een toelichting bij de grootste posten:

- Een reorganisatievoorziening ad € 1,1 mln.: DRZ heeft in 2011 een reorganisatie doorgevoerd. Werknemers zijn vanaf werklocaties in Hoogeveen, Soesterberg en Bleiswijk herplaatst naar één centrale werklocatie te Apeldoorn of herplaatsingskandidaat geworden.
- Een voorziening voor extra huisvestingskosten in 2014 en 2015, die verband houdt met de aanpassing van het Rijkshuisvestingsstelsel. In genoemde periode wordt de te betalen gebruikersvergoeding bevroren op het niveau van 2013, en vervalt hiermee de verwachte daling van de gebruikersvergoeding. Deze is al aangewend in het meerjarige (2012–2015) lumpsum contract met het Openbaar Ministerie (OM).
- Een voorziening vernietiging vuurwerk ter hoogte van € 0,3 mln. voor in 2012 ontvangen vuurwerk waarvan de vernietiging in 2013 zal plaatsvinden.

Domeinen Roerende Zaken

Suppletoire begroting 2012 (slotwet)

Kasstroombegroting per 31 december 2012: Opbouw vanaf de stand ontwerpbegroting naar de stand van de slotwet (x € 1.000)

Omschrijving	(1) Oorspronkelijk vastgestelde begroting	(2) Realisatie	(3)=(2)-(1) Verschil realisatie en oorspronkelijk vastgestelde begroting
1 Rekening-courant RHB 1 januari 2012 + stand depositorekeningen	6.226	6.226	0
2 Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	688	2.102	1.414
3a Totaal investeringen	- 500	- 780	- 280
3b Totaal boekwaarde desinvesteringen	0	24	24
3 Totaal investeringskasstroom	- 500	- 756	- 256
4a Eenmalige uitkering aan moederdepartement	0	- 2.564	- 2.564
4b Eenmalige storting door moederdepartement	0	0	0
4c Aflossingen op leningen	0	0	0
4d Beroep op leenfaciliteit	0	0	0
4 Totaal financieringskasstroom	0	- 2.564	- 2.564
5 Rekening-courant RHB 31 december 2012(1+2+3+4)	6.414	5.008	- 1.406

Toelichting

De hoge rekening-courant positie bij de RHB wordt verklaard als volgt:

- DRZ ontvangt begin van het boekjaar de volledige lumpsumbedragen ter hoogte van € 15,7 mln. ten behoeve van de dienstverlening aan het OM en de politie. Door achterblijven van het aantal ontmantelingen van hennepkwekerijen is niet het volledige bedrag aangewend. Er staat nog € 1,5 mln. op de balans bij DRZ (inclusief nog te betalen vernietigingskosten ad € 0,2 mln.).
- Voor het OM en Rijksmarktplaats vinden contractuele (efficiency) reserveringen plaats ten behoeve van 2013 en verdere jaren. Deze staan op de balans voor € 1,2 mln.
- Diverse nog te betalen bedragen als de Service Level Agreement, nuts voorzieningen Defensie en overige kosten van circa € 1,4 mln.

Investeringen worden gedaan uit eigen middelen en hadden betrekking op onder andere:

- ICT ontwikkeling, inrichting van een ketengericht logistiek goederen volg systeem (Beslagportaal),
- Aanpassing aan de shredder (vernietiging datadragers) ter verkleining van restafval zodat dit als grondstof verkocht kan worden in plaats van verbrand.

Overzicht doelmatigheidsindicatoren

Doelmatigheidsindicatoren DRZ

Kwantitatieve indicatoren	2008	2009	2010	2011	begroting	2012
Kostendekkendheid totaal	103%	124%	100%	119%	100%	105%
Kostendekkendheid bewaartaak	95%	113%	91%	120%	100%	96%
Kostendekkendheid hennep					100%	114%
Kostendekkendheid verkooptaak	126%	134%	115%	163%	100%	98%
Kostendekkendheid vernietiging datadragers	83%	152%	193%	69%	100%	208%
Kostendekkendheid vernietiging vuurwerk	79%	67%	118%	84%	100%	86%
FTE-totaal (excl. externe inhuur)	82	88	81	90	85,8	97,6
Omzet per productgroep (x € 1.000)						
Bewaren	9.083	9.324	9.837	9.806	8.450	9.871
Hennep					6.508	5.554
Verkopen	3.240	3.663	3.342	3.955	2.735	2.781
Vernietiging datadragers	574	804	782	413	450	1.151
Verwerking vuurwerk	836	1.213	1.805	1.500	1.500	1.338
Totaal omzet per productgroep	13.733	15.004	15.766	15.674	19.643	20.694
Saldo van baten en lasten (%)	0%	19%	0%	15%	0%	5%
Betalingstermijn facturen binnen 30 dagen	-	-	88%	92%	90%	91%
Geground aantal klachten DRZ<20%					< 20%	Zie toelichting
Uitvoering kwaliteitsprogramma					100%	90%
Klanttevredenheid	-	-	7,7	7,0	-	-

Baten-lastendienst RVOB

Suppletoire begroting 2012 (slotwet)

Exploitatieoverzicht: Opbouw vanaf de stand ontwerpbegroting naar de stand van de slotwet (x € 1000)

Omschrijving	(1) Oorspronkelijk vastgestelde begroting	(2) Realisatie 2012	(3)=(2)-(1) slotwetmutaties (+ of -)
Baten			
Omzet moederdepartement	22.319	22.311	- 8
Omzet overige departementen	500	64	- 436
Omzet derden	950	2.038	1.088
Rentebaten	10	18	8
Vrijval voorzieningen		1.195	1.195
Bijzondere baten		15	15
Totaal baten	23.779	25.641	1.862
Lasten			
Apparaatskosten			
- Personele kosten	16.358	14.661	- 1.697
• eigen personeel	16.158	14.014	- 2.144
• externe inhuur	200	647	447
- Materiële kosten	6.812	5.519	- 1.293
• waarvan ICT	1.600	1.399	- 201
Afschrijvingskosten			
- Immaterieel	25	34	9
- Materieel	472	380	- 92
Overige lasten			
- Dotaties voorzieningen		112	112
- Rentelasten	15	17	2
- Bijzondere lasten			
Totaal lasten	23.682	20.723	- 2.959

	(1)	(2)	(3)=(2)-(1)
Omschrijving	Oorspronkelijk vastgestelde begroting	Realisatie 2012	slotwetmutaties (+ of -)
Saldo van baten en lasten	97	4.918	4.821

Toelichting baten (+ € 1,9 mln.)

Omzet overige departementen (- € 0,4 mln.)

Er zijn ten behoeve van Defensie en Rijksgebouwendienst minder taxaties verricht.

Omzet derden (+ € 1,1 mln.)

Voor bijvoorbeeld Orgaan Opvang Asielzoekers, Staatsbosbeheer en Dienst Landelijk Gebied zijn diverse declarabele taxatie- en verkoopwerkzaamheden verricht, waarmee in de begroting geen of in mindere mate rekening was gehouden. Ook waren er opbrengsten voor de ureninzet van tijdelijk beheer voor onder meer project Ede. Daarnaast is er wat betreft «overige opbrengsten» in verband met de ICT-dienstverlening aan Domeinen Roerende Zaken in 2012 € 0,2 mln. meer omzet gerealiseerd.

Vrijval voorzieningen (+ € 1,2 mln.)

In 2012 is vanuit de voorzieningen € 1,2 mln. ten gunste van het resultaat gebracht. De uitgangspunten van de destijds voorziene kosten, waaronder IT-kosten voor reorganisatie, zijn komen te vervallen.

Bijzondere baten (+ € 15.000)

De bijzondere baten hebben betrekking op boekwinst op verkoop van materiële vaste activa.

Toelichting lasten (- € 2,9 mln.)

Personele kosten (- € 1,7 mln)

De lagere personele kosten zijn grotendeels het gevolg van een behoudend personeelsbeleid (met betrekking tot vacatures en variabele beloningen). Het personeelsbestand is ten opzichte van de eindstand 2011 met ruim 11 fte afgenomen. Hiernaast zijn de kosten voor uitzendkrachten en overig niet-vast personeel circa € 0,5 mln. lager dan geraamd.

Materiële kosten (- € 1,3 mln.)

(x € 1.000)

Materiële kosten – categorieën	Oorspronkelijk vastgestelde begroting 2012	realisatie	Vershil realisatie en oorspronkelijk vastgestelde begroting
Automatisering	1.600	1.399	- 201
Huisvesting (incl. huren RGD)	2.793	2.757	- 36
Opleiding en wervingskosten	420	183	- 237
Reis- en verblijfkosten	644	629	- 15
Communicatie	325	178	- 147
Overig	1.030	373	- 657

Materiële kosten – categorieën	Oorspronkelijk vastgestelde begroting 2012	realisatie	Vershil realisatie en oorspronkelijk vastgestelde begroting
Totaal	6.812	5.519	- 1.293

Dotaties voorzieningen (+ € 0,1 mln.)

Dit betreft compensatie aan medewerkers voor de deelname aan de Stichting Overlijdensfonds Financiën. Dit in verband met de overgang van het RVOB van het ministerie van Financiën naar het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Balans per 31 december 2012

(x € 1.000)

Omschrijving	Balans per 31-12-2012	Balans per 31-12-2011
Activa		
Immateriële activa	48	51
Materiële activa		
– Grond en gebouwen	100	105
– Installaties en inventarissen	544	717
– Overige materiële vaste activa	125	54
Onderhanden werk grondexploitatie	103.181	164.553
Vordering op Ministerie van Financiën	70.700	
Debiteuren	987	172
Nog te ontvangen	3.482	2.129
Liquide middelen	29.100	8.814
Totaal activa	208.267	176.595
Passiva		
Eigen vermogen		
– Exploitatie reserve	1.234	1.234
– Risico reserve	6.606	2.964
– Onverdeeld resultaat	4.918	3.618
Voorzieningen	812	1.961
Leningen bij Ministerie van Financiën	170.538	161.968
Crediteuren	1	4
Nog te betalen	24.158	4.846
Totaal passiva	208.267	176.595

Toelichting

Ontwikkeling eigen vermogen

Het Rijksvastgoed- en ontwikkelingsbedrijf heeft in het boekjaar 2012 een netto-resultaat van € 4.918.144 geboekt. Het verschil tussen het toegestane eigen vermogen (5% van de gemiddelde omzet van de afgelopen 3 jaar: € 1.200.921) en het aanwezige eigen vermogen, inclusief winst 2012 (€ 6.152.427) wordt uitgekeerd aan het moederdepartement. De afroming bedraagt € 4.951.506.

Voorzieningen (– € 1,2 mln.)

De uitgangspunten van de destijds voorziene kosten (€ 1,2 mln.), waaronder IT-kosten voor reorganisatie, zijn komen te vervallen.

(€ x 1.000.)

	Stand 1-1-2012	Onttrek- kingen	vrijval	Toevoe- gingen	Stand 31-12-2012
Personeel	1.611	66	845	112	812
Overige voorzieningen	350		350		0
Totaal	1.961	66	1.195	112	812

Baten-lastendienst RVOB

Suppletoire begroting 2012 (slotwet)

Kasstroombegroting per 31 december 2012: Opbouw vanaf de stand ontwerpbegroting naar de stand van de slotwet

(x € 1.000)

Omschrijving	(1)	(2)	(3)=(2)-(1)
	Oorspronkelijk vastgestelde begroting	Stand Slotwet (=realisatie)	Mutatie (+ of -) slotwet
1 Rekening-courant RHB 1 januari 2012	5.038	8.814	3.776
2 Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	394	15.725	15.331
3a Totaal investeringen	- 139.474	- 3.948	135.526
3b Totaal boekwaarde desinvesteringen			
3 Totaal investeringskasstroom	- 139.474	- 3.948	135.526
4a Eenmalige uitkering aan moederdepartement	- 483	- 3.643	- 3.160
4b Eenmalige storting door moederdepartement		3.643	3.643
4c Aflossingen op leningen	- 61	- 61	0
4d Beroep op leenfaciliteit	139.000	8.570	- 130.430
4 Totaal financieringskasstroom	138.456	8.509	- 129.947
5 Rekening-courant RHB 31 december 2012 (1+2+3+4)	4.414	29.100	24.686

Toelichting

1. Rekening-courant RHB 1 januari 2012 (+ € 3,8 mln.)

Ten opzichte van de oorspronkelijk vastgestelde begroting 2012 was het uiteindelijke resultaat 2011 nog niet bekend. De afwijking is vooral veroorzaakt door de per saldo positieve mutatie in 2011.

2. Totaal operationele kasstroom (+ € 15,3 mln.)

Het verschil komt tot stand door enerzijds een hogere winst dan verwacht en anderzijds een hogere depositostand per 31-12-2012. Deze depositostand van € 20 mln. wordt verklaard door in 2012 vooruitontvangen bijdragen van Defensie en de gemeente Zaanstad voor het project Hembrugterrein.

3. Totaal investeringskasstroom (+ € 135,5 mln.)

De gerealiseerde investeringen zijn aanzienlijk lager dan begroot omdat de grondverwerving bij enkele projecten (nog) niet heeft plaatsgevonden.

4. Totaal financieringskasstroom (– € 129,9 mln.)

Doordat de winst over 2011 hoger was dan begroot, zijn de uitkering aan het moederdepartement en de storting door het moederdepartement ten behoeve van de risicoreserve voor geactiveerde ontwikkelingsprojecten navenant hoger. Daarnaast behoefde in 2012 voor enkele projecten geen beroep te worden gedaan op de leenfaciliteit omdat de grondverwerving (nog) niet heeft plaatsgevonden.

Overzicht doelmatigheidsindicatoren per 31 december 2012

Doelmatigheidsindicatoren RVOB

Kwantitatieve indicatoren	2008	2009	2010	2011	2012	Streef-waarde
Kostprijzen per product (x € 1.000)						
Pacht	888	813	717	574	601	689
Huur	762	739	674	625	695	689
Erfpacht	794	662	556	513	494	583
Medegebruik/overig	345	383	396	417	449	371
Zakelijke lasten	362	317	364	375	263	371
Omzet per productgroep (x € 1.000)						
Homogene producten	11.742	12.628	11.272	11.445	10.713	10.463
Heterogene producten	11.207	9.201	12.113	13.395	14.928	13.316
Totaal	22.949	21.829	23.385	24.840	25.641	23.779
Aandeel directe uren	52%	56%	61%	61%	62%	58%
Aantal directe uren voor medewerker in primair proces	1.148	1.246	1.289	1.350	1.391	1.270
FTE-totaal (excl. externe inhuur)	227	238	232	228,5	217,3	257,1
Mate van kostendekkendheid	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Saldo van baten en lasten (%)	4%	10%	5%	15%	19%	1%
Percentage in het gelijkgestelde procedures (WOZ)	92%	85%	95%	84%	92%	70%
Klachten binnen termijn van 6 weken afgehandeld	92%	100%	83%	92%	100%	100%